

Але розглядаючи рекомендації Ліста, йому можна докорити в збільшеному захопленні сухими технічними вправами.

Висновки... Ф.Ліст – відомий композитор XIX століття, геніальний новатор-піаніст – залишив після себе не тільки велику кількість музичних творів, але і згадування про себе як педагога-виконавця, прогресивного розповсюджувача угорських національних цінностей, активного пропагандиста академічної освіти. Його педагогічні методи й сьогодні лишаються дієвими, прогресивними та цінними для сучасних виконавців-педагогів.

Список використаних джерел та літератури:

1. Бас Л.О. Рассказы о композиторах. - Вып.1.- К.: Музична Україна, 1976. – 168 с.
2. Вопросы музыкальной педагогики / Под ред. Е.Царева. - Вып 3.- М.: Музыка, 1981. – 362с.
3. Гаал Д.Ш. Лист Ф.: Жизнь замечательных людей. Серия биографий. – Вып.11. - М.: Молодая гвардия, 1977. – 320с.
4. Друскин М. История зарубежной музыки. Вторая половина XIX века.-В.4.- М.: Музыка,1980. – 528 с.

Аннотація

В статтє раскриваются основные педагогические подходы к подготовке исполнителя-пианиста предложенные выдающимся венгерским композитором, педагогом, исполнителем Ф.Листом. Автором статьи проводится анализ педагогических идей Ф.Листа в контексте развития исполнительского мастерства.

Ключевые слова: педагогические советы Ф.Листа, исполнительское мастерство и техника.

Богдан-Белова Є.Є.,

музикознавець,

голова Подільського

культурно-просвітницького товариства

імені Ференца Ліста

(м.Хмельницький)

**Подільське культурно-просвітницьке товариство
імені Ференца Ліста – хроніка дворічної діяльності**

У статті автор хронологічно відтворює події діяльності Подільського культурно-просвітницького товариства імені Ференца Ліста за два роки – від моменту його утворення до проведення Лістівської мистецької асамблеї у вересні-грудні 2011 р. на Хмельниччині.

Ключові слова: концепція, мистецька акція, концерт, творча зустріч, співпраця, виконавці, програми.

2011 рік оголошений Юнеско роком відзначення 200-річного ювілею Ференца Ліста, а 22 жовтня 2011 - Всесвітнім днем Ференца Ліста.

Двохрічна діяльність Подільського культурно-просвітницького товариства імені Ференца Ліста (ПКПТ ім. Ф. Ліста) спрямована назустріч ювілею.

2009

Ініціатором створення ПКПТ імені Ференца Ліста стала Євгенія Богдан-Белова, музикознавець, піаністка, член Національної спілки журналістів України, Національної спілки краєзнавців України, літературної спілки "Поділля", старший редактор обласної Державної телерадіокомпанії "Поділля-Центр", постійна ведуча телепрограми "Палітра мистецтв". Співзасновниками Товариства були: Микола Бухта – директор Хмельницької ДМШ №1 та Сергій Кучерук – директор Старокостянтинівського професійного ліцею, член Асоціації соціологів України, голова постійної депутатської комісії з питань освіти, культури, медицини та соціального захисту Старокостянтинівської районної ради.

У формуванні концепції діяльності Подільського культурно-просвітницького товариства імені Ференца Ліста та у вирішенні організаційних питань з перших кроків його створення активну участь взяли:

Н.П.Варавкіна-Тарасова, здобувач кафедри інтерпретології та аналізу музики Харківського Національного університету мистецтв ім. І.П Котляревського, голова Хмельницької обласної

організації Першого Українського Бахівського товариства, викладач-методист відділу "Теорія музики" Хмельницького музичного училища ім. В.Заремби;

Н.С.Лініцька – кандидат педагогічних наук, завідувачка комісією фортепіанних дисциплін кафедри теорії та методики мистецтв Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, відмінник освіти України;

М.А. Печенюк – кандидат педагогічних наук, професор, заступник декана з наукової роботи педагогічного факультету Кам'янець-Подільського Національного Університету ім І. Огієнко;

Є.В.Семенюк – завідувач відділу національного відродження, програм для дітей та молоді Хмельницької облдержтелерадіокомпанії "Поділля-центр", заслужений журналіст України, удостоєний нагороди "Золота медаль журналістики", лауреат премії "За подвижництво у державотворенні України".

І.О. Стрельникова – директор Хмельницького музичного училища ім.В.Заремби, відмінник освіти України;

В.А. Разумова – викладач-методист, завідувачка цикловою комісією фортепіанного відділу Хмельницького музичного училища ім.В.Заремби, відмінник освіти України, лауреат обласної премії ім. Т.Г. Шевченка;

Т.В. Бондаренко – директор Хмельницької дитячої школи мистецтв;

А.Є. Махмутова – методист художньо-естетичних дисциплін Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

З.Ф. Гадзира – начальник відділу культури і туризму Хмельницької райдержадміністрації;

Т.В. Белова – Вайс, член літературної спілки "Поділля", поетеса, ведуча концертів Товариства;

Л.В. Петренко – старший викладач фортепіанного відділу Хмельницького музичного училища ім. В.Заремби

М. Корчак – заступник голови Правління Хмельницької Регіональної Спілки Угорців ім св.Іштвана;

Ф.К. Міцінський – голова Хмельницької обласної організації Спілки поляків в Україні.

О.Лойко – піаніст, лауреат Всеукраїнського конкурсу імені Г.Нейгауза, дипломант Міжнародного конкурсу імені Ф.Шопена.

22 жовтня 2009 року, в день народження Ф.Ліста, до Хмельницького обласного управління юстиції було подано заяву щодо легалізації діяльності ПКПТ імені Ференца Ліста, а 10 листопада 2009 було одержано офіційне повідомлення про його реєстрацію. Згідно зі Статутом товариства ПКПТ імені Ференца Ліста, метою його створення стало здійснення прагнення шляхом поглибленого вивчення краще усвідомити сутність титанічної мистецької і громадської праці, а також характер непересічної особистості Ф.Ліста – музиканта зі всесвітнім ім'ям, Людини Майбутнього, великого трудівника, мислителя і гуманіста, чия творча доля в особливий спосіб пов'язана з Україною, і, зокрема, з Поділлям; з чіх творчих здобутків, як з глибокої джерельної криниці, черпав і черпає кожний, хто свідомо професійно працює на ниві вітчизняної культури, незалежно від того, у якій країні він живе. Дослідження музичної Лістіани дозволить відкрити нові важливі сторінки у вітчизняному музикознавстві, музичній педагогіці та практиці музичного виконавства.

Очевидною у сьогоднішній стала потреба широкої розробки різних аспектів тем: «Ліст і Україна», «Ліст і Поділля», а також здійснення особистих відвідин місць перебування Ф.Ліста в Україні. Зокрема, на Поділлі – це селище міського типу Чорний Острів, що біля м.Хмельницького; м. Кам'янець-Подільський та село Воронівці, що біля м.Хмільник на Вінниччині (колишнє Воронінце, головне село маєтку і Кароліни Сайн-Вітгенштейн-Івановської).

11 грудня 2009 року у великій концертній залі Хмельницької обласної філармонії відбулася презентація ПКПТ імені Ференца Ліста. Ця зустріч об'єднала музикантів-професіоналів, представників творчих спілок, громадських організацій та адміністративного персоналу обласного, міського і районного рівнів Хмельниччини. Змістом програми були:

– **повідомлення** про утворення ПКПТ імені Ференца Ліста;

– **концерт** творів Ф.Ліста, учасниками якого стали викладачі та студенти Хмельницького музичного училища ім. В.Заремби, зокрема, класів фортепіано В.А Разумової, Е.К Левіатової, Ж.П Волкової; М.В.Колосовської, хор училища під управлінням Н.С. Бородавко; солістки обласної філармонії Ф.Чергіндізیا та О.Леонова;

– **виступ музикознавця** і піаністки Л. Вольської (м. Київ), дослідниці теми «Ліст і Україна». Вона вперше презентувала у м. Хмельницькому Фортепіанну сюїту Ф.Ліста «Колосся Воронінце», написану у 1847 році у дарунок десятирічній княжні Марії – дочці Кароліни Сайн-Вітгенштейн-Івановської.

25 грудня 2009 року, другого дня Різдва Христового за католицьким календарем, група митців м. Хмельницького здійснила поїздку до смт. Чорний Острів. У Чорноострівській дитячій музичній школі була проведена творча зустріч, де вперше йшлося про можливість встановлення пам'ятного знаку про

перебування Ф.Ліста у Чорному Острові та присвоєння Чорноострівській дитячій музичній школі статусу імені Ф. Ліста. У концерті прозвучала Угорська рапсодія №11 Ф.Ліста у виконанні Л.Петренко та поезії у виконанні Т.Белової-Вайс та Н. Полянської. Молоді митці Хмельницької спілки майстрів народного та сучасного мистецтва вручили господарям приміщення гіпсовий бюст Ф.Ліста та графічний портрет композитора, як символи запрошення до спільної праці над великою темою, важливою для духовного та інтелектуального розвитку громади.

2010

5 лютого 2010 року з ініціативи ПКПТ імені Ференца Ліста у залі Хмельницької обласної філармонії відбувся концерт із започаткованого Товариством циклу "Музикознавчі вечори у Хмельницькому". Лауреат міжнародних конкурсів, піаністка Маріанна Гумецька (Львів - Оттава) блискуче виконала програму з творів сучасників Ф.Ліста – Ф.Шопена, П.Чайковського. Кульмінацією програми стали "Симфонічні етюди" Р.Шумана з музикознавчими коментарями.

7 лютого 2010 року в актовій залі Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії дослідниця теми "Ліст і Україна" Л.Вольська прочитала двогодинну лекцію з музичними ілюстраціями для студентства та інтелігенції міста.

У цей же період розпочалася робота над перекладом окремих розділів книги "Ungarische Rhapsodie" (Zsott Harsanyi, Deutsche Buch-Gemeinschaft, Berlin und Darmstadt, 1954), зокрема, про перебування Ф.Ліста на Поділлі (переклади Вільгельма Хайдебрехта та Євгенії Богдан-Белової). Перекладено також українською мовою кілька листів Ф.Ліста, зокрема до Марії Сайн-Вітгенштейн, написаного у Чорному Острові; до матері Ф.Ліста (переклади Н.В.Тарасової).

22 квітня 2010 року у Чорноострівській загальноосвітній школі, розміщеній на території колишньої садиби Пшездецьких, навпроти палацу, де проживав у 1847 р. Ф.Ліст, була проведена просвітницька акція "Ф.Ліст. Аспекти творчості". Ведуча Т.Белова-Вайс акцентувала на поетичному аспекті, і на по-новому проявлені зв'язках з українським мистецтвом (поема "Маруся Чурай" Л.Костенко – пісні Марусі Чурай опрацьовані Ф.Лістом у фортепіанній сюїті "Колосся Воронінце"). Обговорювали можливості утворення у Чорноострівській загальноосвітній школі Мистецької вітальні та проведення Лістівського балу для дітей та дорослих.

У травні 2010 р. тривали переговори з артистками Львівського Будинку органної музики Ольгою Жаровською (вокал), Надією Величко (орган) та солісткою Львівської обласної філармонії Оленою Мацелюх (фортепіано, орган), які активно включилися в роботу Товариства. За їх участю 5-6 червня був проведений міні-фестиваль класичної музики, два концерти якого, складені з творів композиторів "Золотого барокко", відбулися у Хмельницькому обласному музеї образотворчого мистецтва та у Кам'янець-Подільському кафедральному соборі св. Петра і Павла. Через місяць ці програми, доповнені композиціями Ф.Ліста та його сучасників, були повторені у м. Хмельницькому.

5 вересня 2010 р. у Хмельницькому костюлі Христа-Царя Всесвіту для запрошених членів Товариства програму з творів Й.С.Баха (Чакона, Паргіта ре-мінор) виконував відомий скрипаль Андрій Белов – лауреат міжнародних конкурсів, перша скрипка струнного квартету ім.К.Шимановського (Німеччина - Польща - Україна), доцент Гановерської Вищої школи музики і театру.

До програми урочистостей з нагоди святкування Дня міста Хмельницького був включений фестиваль класичної музики, організований ПКПТ імені Ференца Ліста. Він складався з трьох концертів – 21,22,23 вересня. У двох перших концертах брали участь Львів'янки О.Жаровська (вокал), Н.Величко (орган), О.Мацелюх (орган, фортепіано) та хмельничани О.Мельник (кларнет), С.Зелінський (кларнет). У третьому концерті виступив дует у складі Діани Коваль (скрипка, м. Львів) та Лариси Полатайко, (фортепіано, м.Хмельницький). У програмі поряд зі скрипковим концертом Д.Шостаковича була виконана Рапсодія у стилі Ф.Ліста Мирослава Скорика, прем'єру якої слухачі прийняли з особливою зацікавленістю.

На початку жовтня активісти ПКПТ імені Ференца Ліста зустрілися у смт. Летичів. Майстер-класи з вокалу, фортепіано, просвітницька лекція у Летичівській ДМШ, а на завершення – вечірній концерт для шанувальників органної та вокальної музики у храмі Летичівського санктуарію Пресвятої Богородиці – таким був день презентації Товариства у Летичеві .

22 жовтня 2010 р. – день народження великого Маєстро Музики – ПКПТ імені Ференца Ліста відзначило проведенням Малої музичної асамблеї у співспраці з міським та обласним Управліннями культури, мистецтв та туризму. У концерті духовної музики 21.10.2010 увечері звучали органні твори Ф.Ліста (Н.Величко, м.Львів) вокальні – Ф.Ліста та Р.Вагнера (О. Жаровська, Н. Величко, О. Мацелюх), а також хорів творів сучасних українських та польських авторів, які виконав Хмельницький муніципальний хор (диригент І.Цмур, Заслужений діяч мистецтв України).

Музикознавчі студії 22 жовтня в Хмельницькому обласному художньому музеї вела Н. Кушка – старший викладач відділу "Теорія музики" Вінницького училища культури і мистецтв імені М.Леонтовича, дослідниця теми перебування Ф.Ліста на Вінниччині. Молодий піаніст-віртуоз

Олександр Лойко виконав Другу угорську рапсодію, яку дослідники вважають першою за часом створення і записаною нотами у Чорному Острові, а також Іспанську рапсодію А.П'яццолі, наслідувача традицій Ф.Ліста.

13 грудня 2010 р. у ході мистецько-просвітницької акції у залі Чорноострівської ДМШ окрім лекції-концерту піднімали питання про заходи Лістівської мистецької асамблеї у вересні-листопаді наступного ювілейного року, а також про підготовку до виготовлення і встановлення меморіальної дошки про перебування Ф.Ліста в Чорному Острові. Активну участь в обговоренні цих планів взяли журналіст Є. Семенюк, архітектор С.Козак, який запропонував концепцію дошки, та художник В.Карвасарний, який став автором проекту.

24 грудня 2010 р. річну роботу товариства ПКПТ імені Ференца Ліста завершила творча зустріч з педагогами-філологами області, слухачами курсів підвищення кваліфікації Хмельницького обласного інституту післядипломної освіти вчителів. Тему зустрічі "Ліст і сьогодення, музичний та поетичний аспекти" висвітлила Т.Белова-Вайс.

2011

Початок 2011 року позначений активною концертною практикою. Тематичні зустрічі:

"Моцарт і Ліст", "Вівальді і Ліст", а також концерт-презентація програми "Українські народні інструменти" за участю майстра гри на флейті Пана Ігоря Мацелюха та його родини – на сцені Хмельницької облдержтелерадіокомпанії "Поділля-центр";

творчий вечір "Відблиски на полотні" поетеси Т.Белової-Вайс – у залі методичного центру культури і туризму Хмельницької обласної ради;

вечір вокальної та інструментальної музики у концертній залі ім.С.Людкевича Львівської обласної філармонії, ці заходи засвідчили багатопрофільність зацікавленностей членів Товариства. Останній із зазначених, концерт у Львівській філармонії, став відкриттям важливого, раніше мало відзначеного як виконавцями, так і науковцями України розділу творчості Ф.Ліста. Солістки Львівської обласної філармонії – Заслужена артистка України Н.Дитюк (вокал) та О.Мацелюх (фортепіано) – підготували ювілейну програму з 18 романсів Ф.Ліста. До участі у веденні концерту були запрошені Є Богдан-Белова та Т.Белова-Вайс. Після концерту Габор Сарваш, голова Товариства культури львівських угорців, говорив про відчуття свіжого напрямку у трактовці біографії і творів Ф.Ліста в Україні.

У квітні 2011 року просвітницькі акції за участю членів ПКПТ імені Ференца Ліста були проведені у Хмельницькому обласному літературному музеї та у Хмельницькій загальноосвітній школі № 15. Їх прикрасили виступи нового члена Товариства – флейтистки Мінді Хайнсон, викладача факультету Washington College in Chestertown MD, USA та члена Mid-Atlantic Symphony Orchestra, USA.

27 квітня 2011 в обласному художньому музеї відбувся сольний концерт Л.Петренко, викладача Хмельницького музичного училища ім. В.Заремби. Особливістю його змісту було виконання творів великих форм, як Скерцо № 2, Баллади № 1 та №. 4, - Ф.Шопена. Голова обласного відділення Спільки поляків України зазначив, що Ф.Ліст присвятив композитору книгу "Фредерік Шопен", та акцентував на новому аналізі і порівняльних характеристиках творчості двох музичних велетнів XIX століття. Згадували минулорічний виступ Л.Петренко у Чорноострівській ДМШ, де вона виконувала Угорську рапсодію №11Ф .Ліста.

1 червня 2011 р. Консультативна рада з питань охорони культурної спадщини Хмельницької області погодила питання встановлення меморіальної дошки на об'єкті культурної спадщини – палаці садиби Пшездецьких у смт.Чорний Острів. Художник В. Карвасарний, член обласної організації Національної спілки художників України, учасник і переможець багатьох міжнародних мистецьких форумів, здійснив проектування дошки. На здійснення цього проєку з меценатською підтримкою відгукнулися: Н.Іліницька, Н.Варавкіна-Тарасова, Є.Семенюк, С.Козак, О.Відоменко, В.Бутенко, З.Гадзира, І.Боровська, Є.Богдан-Белова, В.Карвасарний, В.Панасюк, В.Пугачов.

Увінчує працю ювілейного року Лістівська мистецька асамблея, заходи якої обіймають вересень-грудень 2011 року. Основними подіями її є:

– 22-23 вересня – проведення Міжнародної науково-практичної конференції на тему "Ф.Ліст і Україна. Ф.Ліст і Поділля. Музично-педагогічний аспект", відкриття якої відбудеться у концертній студії Хмельницької облдержтелерадіокомпанії "Поділля-центр", пленарне засідання – у актовій залі Хмельницької гуманітарної педагогічної академії, а продовження у Чорноострівській ДМШ, де заплановано урочисте відкриття меморіальної дошки Ф.Лісту, а також екскурсія по садибі Пшездецьких та концерт у залі палацу, де грав Ф.Ліст у 1847 році;

– 22 жовтня, Всесвітній день Ф.Ліста – концертна програма з творів Ф.Ліста (зокрема, симфонічна поема "Прелюди", Другий фортепіанний концерт), запропонована Хмельницьким обласним симфонічним оркестром (художній керівник та головний диригент заслужений діяч мистецтв України С.Леонов, солістка – заслужена артистка України Етелла Чуприк, місто Львів);

– 22 листопада – концертна програма "Кохаймось, братове" за участю Хмельницького державного козачого академічного ансамблю пісні та танцю «Козаки Поділля», художній керівник та головний диригент – народний артист України, композитор Микола Балема;

– 22 грудня – концерт духовної музики за участю академічних хорів.

У проміжках між головними подіями асамблеї призначено проведення концертів та концертів-лекцій викладачів та студентів Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії; солістів Львівської обласної філармонії та Львівського будинку органної музики; викладачів та студентів Хмельницького музичного училища ім. В.Заремби, творчого вечора родини композитора – баяніста А. Нікіфорука, студентського оркестру Львівського політехнічного університету.

Анотація

В статті автор хронологічно воспроизводить події діяльності Подільського культурно-просвітительського товариства імені Ференца Ліста на протязі двох років – з моменту його заснування до проведення Листовської асамблеї мистецтв в серпні – вересні на Хмельниччині.

Ключеві слова: *концепція, акція мистецтва, концерт, творча зустріч, співпраця, виконавці, програми.*